

Henryk Janocha, Franciszek Lachowicz

Rejon Dolnej Wieprzy, gm. Darłowo,
woj. koszalińskie. Cisowo,
stanowisko 3. Zielnowo, stanowisko
7, 8, 9. Kowalewice, stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 19, 143-144

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

glinianych. Kilkanaście z nich zdobionych było dookoła linią prostą i falistą. Fragmenty naczyń datowane na X-XII w. przemieszane były z innymi XIII-XIV w.

Zabytki zostaną przekazane Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Nie przewiduje się dalszych badań.

PULTUSK-MIASTO
woj. ciechanowskie

patrz
późne średniowiecze

RACIĄŻ, gm. Tuchola
woj. bydgoskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadziła Pomorska Ekspedycja Archeologiczna UŁ.
Autor sprawozdania mgr Maciej Trzciniński. Finansował Uniwersy-
tet Łódzki oraz Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy. Siedemnasty
sezon badań. Grodzisko /z 2 poł. XIII w./ - stolica kasztelanii.

Prace wykopaliskowe skoncentrowano w południowej części wyspy grodowej. Celem ich było uchwycenie dalszego ciągu stercy drożnej w tej części wyspy oraz wyjaśnienie sposobu budowy przeprawy na ląd stały. Ustytuowanie wykopów /ogółem 162, 5 m²/ pozwoliło również uzyskać profil na linii E-W przy południowej podstawie stoku wzniesienia, na którym powstał gród kasztelański Raciąż.

W wyniku badań uchwyciono dalszy odcinek drogi biegnącej między wschodnim brzegiem jeziora a podstawą stoku wału grodziska. W wykopach zlokalizowanych w najbardziej na południe wydłużonej części wyspy, w pobliżu obszaru podmokłego, dzielącego obecnie teren grodziska od łąd stałego, odsłonięto dawną linię brzegową, a na niej przyczółek mostowy. Linia brzegowa wydaje się być tworem sztucznym, a więc jest to najprawdopodobniej ślad odcięcia półwyspu od łąd stałego. Odkryty fragment przyczółka sugeruje istnienie przeprawy mostowej w kierunku łąd stałego. Odcinki drogi i dawna linia brzegowa datowana jest ułamkami ceramiki z XIII w.

Badania będą kontynuowane.

RACIBÓRZ
woj. katowickie
Zamek-Ostrog

patrz
późne średniowiecze

RACOT, gm. Kościeln
woj. leszczyńskie
Stanowisko 18

patrz
neolit

REJON DOLNEJ WIEPRZY, gm. Dąbrowa
woj. koszański
CISOWO
Stanowisko 3
ZIELNOWO
Stanowisko 7, 8, 9
KOWALEWICE
Stanowisko 1

Muzeum Okręgowe
Konservator Zabytków Archeologicznych
w Koszalinie

Badania prowadzili mgr Henryk Janocha /autor sprawozdania/ i mgr Franciszek Lachowicz, przy udziale pletwonurków z klubu "KRONOS" w Dąbrowie. Finansował WKZ w Koszalinie. Pierwszy i drugi sezon badań. Łódź drubanka wczesnośredniowieczna, ślady osadnicze z mezolitu/neolitu i wczesnej epoki żelaza.

Rejon dolnego biegu rzeki Wieprzy na odcinku Kowalewice-Dąbrowa, jest bardzo bogaty w zabytki i stanowiska archeologiczne. W końcu 1984 r. w ciągu 1985 r. dokonano na tym odcinku, zwłaszcza Cisowo-Kowalewice dalszych odkryć archeologicznych. Odkryciom sprzyjało to, że na wspomnianym odcinku rzeka Wieprza jest odczyszczana, częściowo regulowana, a umocnienia brzegowe konserwowane. Postanowiono przeprowadzić również w określonych miejscach tego rejonu badania podwodne oraz poszukiwawcze w częściach przybrzeżnych i brzegowych.

Stanowisko 3.

Badania podwodne - zostały przeprowadzone w rejonie Cisowa, przy pomocy pletwonurków klubu PTTK "KRONOS" w Dąbrowie. W grudniu 1984 r. natrafiono na ślady łodzi, która zalegała w mulistym dnle rzeki w odległości 300 m na wschód od mostu na Wieprzy łączącego dwa odcinki drogi polnej prowadzącej z PGR Cisowo w kierunku południowym do łąk i pól uprawnych. Podjęte niezwłocznie z pletwonurkami badania nie zostały w pełni zrealizowane z uwagi na zaistniałe złe warunki atmosferyczne /zima - mróz i śnieg/. Pomocnie prace podwodne podjęto w czerwcu 1985 r. W wyniku tych prac łódź drubanka została wydobyta z rzeki, a podwodny rejon jej zalegania przebadany. Wydobyta łódź wykonana jest z jednego pnia drzewa dębowego. Długość jej wynosi 340 cm, szerokość 56 cm, a zachowana wysokość 36 cm. W przedniej części łódź zapalczona jest w przegrodę. Część rufowa pęknięta. Burty częściowo uszkodzone. Badania dna rzeki nie potwierdziły istnienia śladów ani osadnictwa ani innych zabytków w tym rejonie rzeki. Łódź znajduje się w Muzeum w Koszalinie.

Należy wspomnieć, że w latach 30-tych bieżącego stulecia w rejonie wał Zielnowo, tj. w odległości ok. 2 km od omawianego odkrycia w kierunku wschodnim wydobyto z dna rzeki Wieprzy inną diubankę /stanowisko 9/. Diubanka ta jest również wykonana z jednego pnia drzewa dębowego i jest dłuższa od omawianej. Jej długość wynosi 463 cm. Jest ona również bardzo mocno uszkodzona i zniszczona. Ogólnie datowana jest na okres wczesnośredniowieczny. Łódź znajduje się w zbiorach Muzeum Zamkowego w Dąbrowie pod nr inw. MD/DM/105.

Inne badania:

Przeprowadzone badania archeologiczne brzegów koryta rzeki Wieprzy na odcinku wykonywanych prac zabezpieczających i konserwacyjnych, tj. od Cisowa do Kowalewic, w miejscach wybranych, pozwoliły odkryć dalsze ślady osadnictwa pradziejowego. W rejonie korytarza rzeki w Zielnowie stwierdzono ślady osadnictwa mezolityczno/neolitycznego i osady kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza /stanowisko 7, 8/, a w Kowalewicach ślad osadnictwa kultury łużyckiej /stanowisko 1/.

Przewiduje się tu dalszą kontynuację badań.

REJSYTY, gm. Rychniki
woj. ełbskie
Stanowisko 1 i 2

Muzeum Zamkowe
w Malborku

Badania prowadził dr Antoni Jan Pawłowski. Finansował WKZ w Ełblągu. Pierwszy sezon badań. Grodzisko /XII w./ i osada przygrodowa.

Celem prac było rozpoznanie umocnień warownych grodu, zabudowy znajdującej się pierwotnie na majdanie oraz uściślenie chronologii obiektu.

Wstępne prace przeprowadzono w 1984 r., zakładając dwa wykopy sondażowe, oznaczone symbolami I/84 i II/84. W 1985 r. wytyczono kolejne dwa wykopy - III/85 i IV/85 - z których pierwszy zlokalizowano na majdanie w partii przywałowej, a drugi przecinał wał.

W wykopie III/85 odkryto relikty późniemiątki, której północna część wchodziła w wał, stanowiąc rodzaj kazamatu. W północno-wschodnim narożu późniemiątki znajdowało się palenisko z obudową kamienną. Prawdopodobnie dach tej budowli o ścianach słupowych tworzył chodnik obronny obiegający zbroczę wewnętrzne wału.

W wykopie IV/85, przecinającym wał, stwierdzono dwuetapowość jego budowy. W pierwszym etapie był to wał niewielkich rozmiarów /szerokość podstawy około 5 m, wysokość około 3 m/ wykonany w konstrukcji przypominającej skrzyniową z oblicówką kamienną wewnętrznego zbocza. Natomiast później został rozbudowany w konstrukcji przekładkowej, po której zachowały się otwory po zbudowanych belkach ułożonych równoległe i prostopadle do krawędzi wału. Wymiary rozbudowanego wału były następujące: szerokość podstawy około 15 m, wysokość od strony majdanu około 5 m, a od strony fosy około 10 m. Trudno obecnie wskazać powod tak znacznej rozbudowy obwodu warownego. Ze względu na niewielkie rozmiary wykopów założonych dotychczas na majdanie nie można jeszcze określić jednoznacznie charakteru zabudowy i jej rozplanowania, jak również ewentualnej dwufazowości sąsiednictwa grodu, odpowiadającej zarejestrowanym dwóm etapom budowy obwodu warownego.

W trakcie eksploracji późniemiątki znaleziono kilkaset ułamków ceramiki ręcznie lepionej o grubych ściankach, z gruboziarnistą domieszką mineralną, wypalonych w atmosferze utleniającej oraz ułamki naczyń obtaczanych niemal na całej ich wysokości. Zdobniczo i technologia naczyń obtaczanych nawiązuje do ceramiki z terenów Mazowsza i Ziemi Chełmińskiej. Być może badany obiekt jest reliktem grodu polskiego znajdującego się w strefie pogranicza polsko-pomorskiego i został wzniesiony w celu obrony terytorium państwa polskiego. Na obecnym etapie badań problemy te muszą pozostać otwarte. Grod ten funkcjonował w XII w., a jego zniszczenie /ulegił spaleniu/ nastąpiło przed zajęciem tych terenów przez Krzyżaków.

W wykopie I/85 założonym na osadzie przygrodowej odkryto fragmentarycznie budynek słupowy z paleniskiem z obudową kamienną. Niestety znikoma liczba ułamków naczyń w dodatku małocharakterystycznych uniemożliwia precyzyjne określenie chronologii tej osady. Możemy jedynie przypuszczać, iż odpowiada ona chronologii grodziska.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Zamkowym w Malborku.

Badania będą kontynuowane.

ROCHY, gm. Zduny
woj. kaliskie
Stanowisko 1

Koło Archeologiczne przy Liceum
Ogólnokształcącym im. H. Kołłątaja
w Krotoszynie

Badania prowadził mgr Dionizy Kosciński. Finansował WKZ w Kaliszu. Czwarty sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne a fazy D.

Obok cmentarzyska badanego w poprzednich trzech kolejnych sezonach z pochówkami ciałopalnymi jamowym odkryto kurhany. Na powierzchni 1 ha jest ich od 16 do 18. Rozmiary ich wynoszą wysokość od 1,5